

ЗАМАН

Газета издается на балкарском языке с 1924 года

Интернет-версия: zamankbr.ru

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Тюбешуле

Республикада ат спортха андан ары себеп болууну юсюнден баргъанды сёз

Москвада Къабарты-Малкъарны Башчысы **Юрий Коков** «Россейни ипподромлары» ОАО-ну генеральный директору **Николай Исаков** бла тюбешгенди. Ушакъда сёз республикада

ат спортха андан ары себеплик этиуну юсюнден баргъанды, тийишли школаны бла клубланы санын кёбейтиу жаны бла мадарла белгиленгенди. Жылкы жайууну Къабарты-Малкъарда

болгъан сынауу бла төрелери бөлүмнү айнатыуу ахшы мурдоруду. Бара-баргъан заманда ол регионну социал-экономика айнууну хайырлы бөлүмнө айланыргъа боллукъду.

Келир жыл тамамланырыкъ бирикген проектлеге къаралгъанды

Москвада Къабарты-Малкъарны Башчысы **Юрий Коков** ИТАР-ТАСС-ны генеральный директору **Сергей Михайлов** бла тюбешгенди. Ала информация жаны бла бирге ишлеуну, республиканы политика, социал-экономика,

илму, билим беруу, маданият бла байламлы бек магъаналы ишлерини юслеринден хапар билдирип турууну амалларын сюзгенди. Къыйматлы бирге ишлеу, деп белгиленгенди тюбешууде, жангылыкъланы не къадар

көп адам эшитирине, аланы качественларына, кеч къалмазларына себеплик этеди. 2017 жылда жашауда бардырып башларгъа деп кёргозюлген бирикген проектлени талайына къаралгъанды.

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствосуну пресс-службасы.

Пресс-конференция

Спикер жыйырмадан аслам соруугъа жууапла бергенди

Байрым кюн КъМР-ни Парламентини Башчысы Татьяна Егорова, республикалы асламлы информация органланы журналистлери бла тюбешип, аланы сорууларына жууапла бергенди. Пресс-конференцияны кезиунде, ол а быыйл экинчи кере бардырылады, жыйырмадан аслам соруу сюзюлгенди.

Аны алында уа Татьяна Борисовна быыйл халда тюбешууде республиканы жамауатын власть органла толтургъан ишле бла шагырейлендирге, властха адамланы жарыстхан соруулары белгили этерге онг бергенлерин чертгенди. Спикер келир 2017 жылда планланы юслеринден да айтханды. «Аслам эс экономиканы айнатыуугъа, инвестицияланы кёбейтиуге, социальный сфераны ышангъылыгынын жалчытыргъа буруулукъду. Төреде болуучусуна, Парламент республикалы законла жашауда къалай бардырылгъанларын контролда тутарыкъды, ол да ишибизни магъаналы бөлүмлеринден бириди», - дегенди ол.

Спикерге соруула уа битеу сфераладан да болгъандыла, ол санда журналистле келир жылны бюджетин толтурууда акциз товарланы магъанасыны, бир-бир социальный льготаланы төлеуну низамы торлендирилгенини юслеринден соргъандыла, ол санда элдеде усталагъа жашау журтла эм жылуу ючюн компенсация жангыча юлешингенини юсюнден да. Сёз республикалы асламлы информация органланы ишлеринде башланган жангычылыкъланы, Къабарты-Малкъарны телевидениясын цифровый мадар бла ишлетууну юслеринден да баргъанды.

Тюбешуу баргъан сагъатдан аслам заманни ичинде Татьяна Егорова хар соруугъа да тынгылы жууапла бергенди. Пресс-конференцияны юсюнден отчет газетни келир номеринде басмаланырыкъды.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

САУГЪАЛАУ

Продукцияны качественосун кётюрюу жангы рыноклагъа жол ачады

Тюнеде Къабарты-Малкъарны премьер министри **Мусукъланы Алий** «Россейни 100 эм иги товарлары» деген битеуроссей конкурсда хорлагъанланы эмда КъМР-ни Башчысыны качество жаны бла саугъасына тийишли болгъанланы белгилегенди. Правительствону юйюнде бардырылгъан къууанчлы жыйылыуугъа белгили предприятаяланы бла организацияланы таматарлары эмда министрстволаны бла ведомстволаны келчилери да къатышхан эдиле. Правительствону таматасы ал

чыгарыуучу «Этана» заводну къурулушун белгилегенди, Тырнауузда тау-металлургия комбинат жангыдан къуралырына ышануу болгъанын да айтханды. Ала бары да республиканы экономикасын онгурдургъа, жангы ишчи жерле къуаргъа, социальный сферада болумну игилендирге себеплик этериклери баямды. Чыгарылгъан продукцияны качественосун игилендируу – къайсы предприятаягъа да баш борчладан бирине саналады. Жаланда алай боллукъду производствону айнытыр-

сёзюнде республиканы экономикасында шёндюгю болумну юсюнден айтханды, промышленность бла эл мюлк тири айный баргъанларын, импортну алышындырыуда аслам мадар этилгенин, туризмге улуу инвестицияла салынырыгъын да билдиргенди. Магъаналы проектлени арасында вице-премьер Майский шахарда таза полимерле

гъа, жангы рыноклагъа чыгаргъа, конкуренциягъа чыдамлы болургъа да. Кабель продукция болдуруучу «Каббалкгипс», «Кавказкабель» эмда «Кавказкабель ТМ» заводла, «Телемеханика», «Терекалмаз», «Автозапчасть», «Севкавентген-Д» предприятаяла, Прохладнада ётмек бишириучу завод, татлы ашарыкъла этген «Жако» фабрика, «Халвичный

завод «Нальчикский» акционер общество эм башхала көп жылланы тири къармашханлай барадыла, продукциялары бла алыучуланы къууандырадыла.

Быыйл «Россейни 100 эм иги товарлары» конкурсха эмда КъМР-ни Башчысыны качество жаны бла премиясына эришиуге 24 предприятие къатышхандыла. Алгъаракълада аланы кёрмючю да болгъан эди. Алай бла, конкурсда хорлап, аны лауреатлары юч предприятие болгъандыла: «Жако», «Велес-Агро» эмда «Терекалмаз». «Кавказкабель» эмда «Кавказкабель ТМ» заводла, «Велес-Агро» компаниягъа эм «Ципинов групп» обществогъа диплома берилгенди.

КъМР-ни Башчысыны качество жаны бла премиясына уа жыйырмадан аслам предприятие бла организация тийишли болгъандыла. Мусукъланы Алий, аланы саугъалап, хар бирине да тутхан ишлеринде жетишимле тежегенди, келе тургъан Жангы жыл бла да алгъышлагъанды.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

СЫЙЫН КЁРЮУ

Омарны жырлары ёмюрде да жашагъанлай, эшитилгенлей турлукъдула

Озгъан орта кюн Нальчикде Радиону ююннде КЪМАССР-ни, КЪЧР-ни да халкъ артисти, белгили жырчы Отарланы Омарны 100-жыллыгына жораланып, мемориал къанга байрам халда ачылганды. Кюнню сууукъ болгъанына да къарамай, алайгъа аны таныгъанладан, билгенледен, биргесине ишленгенден сора да, депутатла, жазыучула, артистле, жырчыла, башхача айтханда, Отар улуну адамлыгъын, фахмусун багъалагъанла аслам халда келген эдиле.

Тюбешиуню ача, журналист, белгили жырчы **Атталаны Азвор** жаныбызча кёрген ийнагъыбыз жашагъан къадарында ниет байлыгъыбызны, саулай культура хазнабызны айнытугъа айтып – айтмазча уллу къыйын салгъанын чертгенди. Жыйылгъанлагъа аны

жала, саугъала керек боладыла, Омар а алыны излемегенди, ол жалаанда кесини ишин, халкъын да сойгенди. Миллетини жыр искусствосун айнытханы бла къалмай, ол къаллай болгъанын эм болургъа кереклисин бирсилеге да ачыкълаганды, дегенди.

КЪМР-ни Парламентини Комитетини таматасы **Борис Паштов** бююнлюкде жаш тёлуге халкъ жырчыны чыгъармачылыгы бла бирге аны къаллай адам болгъанын да билдирге тийишлисин чертгенди. Аны таныгъанла, биргесине урунганла ол затха эс бур сала, аллай классиклерибизни, усталарыбызны ёсюп келгенде да багъаларыкъларына, юлгю алгъанлай турлукъларына ийнанганын жашырмаганды.

Малкъар тилде радио берилуени баш редактору **Ботталаны Мухтар** Радиону ююннде Омар алыны тамата коллегалары болгъанын эсгергенди. Малкъарлылары бла къарачайлылары жыр искусстволарын ол тийишли даражагъа кётюргенин, халкъны тин байлыгъын жангыртхан, жашнатхан да инсан болгъанын чертгенди. Алгъаракъда Къарачай-Черкесде да аны аты бла фестиваль бардырылгъанын, анда анга къаллай хурмет берилгенин, жырчыны аты аны эсинде адамлыкны, кишилики да белгисича къалгъанын да ёхтемлик бла билдиргенди.

Халкъ поэтибиз **Созайланы Ахмат** да айтхылыкъ жырчыбыз бла кёп жылланы бирге ишлегенин айтханды. Бу кюнню магъанасыны теренлигин, акъсакъланы таныгъан, билген анга насып болгъанын билдире, Омарны жырлары жыйыуугъа энчи кёзден къарагъанын, алыны хар сезюне, тизгинине сакълыгъын да эсгергенди. Ызы бла анга атагъан назму сун эшитдиргенди.

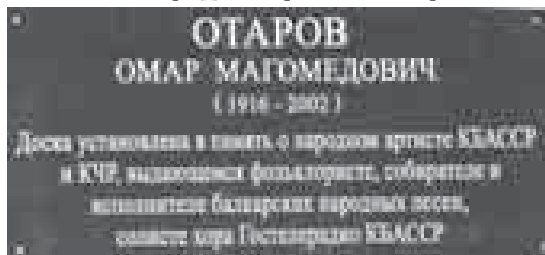
Издатель **Мария Котлярова**, «Эльбрусид» фондчы КЪМР-де бёлюмюню башчысы **Аналаны Марат**, бирсиле да, жыйылгъанлары алларын да сёлеше, Отар улу миллетни культурасыны башхалагъа ушамагъан кесилигин кёрюзте, ачыкълай да билгенин белгилегендиле. Халкъ аны жырларына ёрге туруп тынгылагъаны да кёлню ангылатхан ышан болгъанын да.

Тукъумну атындан а, алайгъа келгенлеге ырызлыгъын **Отарланы А маш** билдирип, ата къарындашын да эсгергенди.

Ол халкъынгы суйсенг, аны ючюн деп этген ишинг бир заманда да ауур, къыйын кёрюмдейди деучюсюн да айтханды. Анга жалаанда Малкъарда бла Къарачайда угъай, Орта Азияда, Къазахстанда да уллу хурмет бергенлери аны менсинмегенлигини, бирсилеге билеклик эте билиуюню ышаны болгъанын белгилегенди. Ызы бла мемориал къанга къууанч халда ачылганды эм анга гюлле салынгандыла.

Ол кюн КЪМР-ни Культура министерствосу къурагъан ингир Къырал музыка театрда бардырылганды. Юбилей датагъа аталгъан байрамгъа халкъ суйюп келгенди. Мекамгъа киргенинглей окъуна, жырчыны ауазы эшитиле, адамла аны суратларына суйюп къарагъандыла, алыны къатларында кеслери да тюшгендиле суратха.

Концерт а ийнагъыбыз **Зумакулланы Танзиляны** «Омаргъа» деген назмусу бла башланганды. Аны уа

ёхтемленгенибизни айтханды. Халкъны кючю аны сезюнде эсе, ол сёз жыргъа салынса уа бютюн къарыулу болгъанын белгилегенди. Жюзле бла саналгъан чыгъармагъа жангы жашау бере, кесини ауазы бла халкъны жыр дуниясына ёхтем къанат кёрдирген алтын ауазыбызны аты ёмюрде къллыгъын чертгенди.

Алгъадан окъуна байрам концерт таза да тынгылы къралгъанын чертирге тийишлиди. Анда сахнада айтылгъан жыр бла къабыргъада кёрюзтюлген видеоматериалла бир бирге алай тап келишгенлерине ыспас, хурмет да этерчады.

«Балкария» кърал фольклор-этнография ансамбль.

барыбыз да ауазына суйюп тынгылагъан дикторбуз **Созайланы Илиас** эшитдиргенди.

Жыйылгъанлары алтын ёнлю жырчыбызны юбилейи бла КЪМР-ни Правительствосуну Председатели **Мусулканы Алий** алдыгъа айтханды. Ол быйыл республикада бу датагъа хазырлануу эм аны бардырыу жаны бла къурау комитет да къралгъанын билдиргенди. Шахарлада, районлада да, аны хурметине аталып, презентацияла, конкурсла, фестивалыла, концертле да къралгъанларын да.

2016 жыл республикагъа энчи жыл болгъанын черте, Алий Тахирович бююнню байрам саулай миллетни болгъанын, Отар улу бла биз барыбыз да

къыл къобузу бла сахнагъа чыгып, аны юсюнден чыгъарманы айтханында, зал анга ёрге туруп тынгылагъанды. Поэт, жырчы **Багъатырланы Унух** а Омаргъа атагъан назмусун, жырын да эшитдиргенди.

Республикада Отар улуну раты бла бардырылгъан конкурс къралгъаны жыйырма жыл чакълы болады. Быйыл анга къатышып, алчылыкны алгъанла сахнагъа чыкъгъан кезиу да сейир эди. **Гайыланы Тахир**, **Жуболаны Жамболат**, **Алчакъланы Артур**, **Мечиланы Сафар** эм бирсиле, бири бирин алыша, «Галпалауну», «Бийнегерни», «Кавказ тауланы», «Къалай къыйынды сакъланганы» ким да суйюп тынгыларча айтхандыла.

Къырал музыка театрыну хоруну концертте салгъан къыйынын да тийишлиди чертирге. **Жаникаланы Элдаргъа**, **Холмаханланы Къайсыннга**, **Габаланы Тенгизге**, **Гергъокъланы Халиматха** эм бирсилеге тынгылай, халкъ жырны айтырча, бютюнда ёсюп келе турганлагъа аны магъанасын ангылатырчаларыбыз бардыла деп ышанаса. Тепсеуюн суйгенле уа «Балкария» кърал фольклор-этнография ансамбль эм «Кабардинка» кърал академиялы ансамбльни номерлеринден зауукълукъ алгъандыла.

Концерт таулу той бла бошалгъаны, сахнада келини баш, къол ауларын алгъан ариу адетни кёргозтолгенини да теренди магъанасы. Ол кезиуде Омарны «Кёлден-кёл болсунла къууанч да, насып да...» деген ауазы эшитиле эди. Ахшы адам дуниядан кетсе да, аны этген иши халкъны эсинде къалады. Бююнлюкде да ол жырларында миллетине насып, къууанч да тилей эсе, ол тутхан жол ёлюмсюз болгъанына ийнанаса, хурмет бересе, ол дуниясына жарыкълукъ тилейсе.

МОКЪАЛАНЫ Зухура, **Суратланы ХОЛЛАНАНЫ Марзият** алгъанды.

Мусукланы Алий.

Мусукаланы Руслан.

жашау эм чыгъармачылыкъ жолуну юсюнден билдире, халкъ жыр искусствогъа ол кесини саулай жашауун бергенин белгилегенди.

Ююннде, ишинде да уллу кёллюкню билмеген, миллетини огурулу ышанларын сакълангъан инсан болгъанын да айтханды. Ол халкъы бла бирге къыйынлыкъ сынай, жалгъан дауну ауурлугун кётюре, ийнанылулугун, базынылулугун бир чакългъа да тас этмей, аны кесини ёлюмсюз ауазы бла ангылатханын да.

Алайда соелгенле, жырчыны хурметлеп, бир минутну шош тургъанларын сора культура министр **Мухадин Кумахов** сёлешгенди. Отар улуну, ишине берилген адамлагъа аз тюбегенин айта, аны аты, ол кыйгъан хазна да тарыхха айлангъанларын белгилегенди. Бирлеге сыйлы дара-

